

2. LAGSTIFTNING GÄLLANDE SPECIALUNDERVISNING

2.1 SKOLLAGSTIFTNING

Lag om grundläggande utbildning Nr 628/1998

Kommunen som utbildningsordnare

3 § 2 och 3 mom.

Utbildningen ordnas så, att elevernas ålder och förutsättningar beaktas.
Utbildningen skall genomföras i samarbete med hemmen.

4 § 3 mom.

En kommun inom vilken ett sjukhus är beläget är skyldig att för elever som är patienter på sjukhus ordna utbildning i den omfattning detta är möjligt med hänsyn till patientens hälsa och övriga omständigheter.

5 § 1 mom.

Kommunen är skyldig att ordna förskoleundervisning för barn som bor på dess område och som omfattas av sådan förlängd läroplikt som avses i 25 § 2 mom.

Undervisningens omfattning

9 § 2 mom.

Förskoleundervisningen och påbyggnadsundervisningen omfattar ett år. Förskoleundervisningen kan i specialundervisning för elever som omfattas av sådan förlängd läroplikt som avses i 25 § 2 mom. samt, med tillstånd av vederbörande ministerium, i sådan undervisning på främmande språk som avses i 10 § 4 mom. , omfatta två år.

Undervisningsspråk

10 § 1 och 2 mom.

Skolans undervisningsspråk är antingen finska eller svenska. Undervisningsspråket kan också vara samiska, rommani eller teckenspråk. Dessutom kan en del av undervisningen meddelas på något annat språk än elevens egna ovannämnda språk om detta inte äventyrar elevens möjligheter att följa undervisningen.
Hörselskadade skall vid behov också få undervisning på teckenspråk.

Undervisningens innehåll

12 § 2 mom.

I modersmålsundervisningen kan enligt vårdnadshavarens val också undervisas i rommani, teckenspråk eller ett annat språk som är elevens modersmål.

Specialundervisning

17 §

Elever med lindriga inlärnings- eller anpassningssvårigheter har rätt att få specialunder-

visning utöver den övriga undervisningen.

Elever som till följd av handikapp, sjukdom eller försenad utveckling, störningar i känslolivet eller av någon annan därmed jämförbar orsak annars inte kan undervisas skall intas eller överföras till specialundervisning. Specialundervisningen ordnas i mån av möjlighet i samband med den övriga undervisningen eller annars i specialklass eller på något annat lämpligt ställe. Vid undervisningen av elever som avses i detta moment kan avvikelser göras från 11 §, enligt vad som bestäms eller föreskrivs med stöd av 14 §. För eleven skall uppgöras en individuell plan för hur undervisningen skall ordnas. Om någon annan utbildningsanordnare än kommunen inte ordnar undervisning enligt 2 mom., beslutar den kommun där eleven är bosatt på framställning av utbildningsanordnaren om överföring av eleven till specialundervisning. Om förfarandet vid intagning eller överföring av elever till undervisning som avses i 2 mom. föreskrivs, utöver vad som bestämts i lagen om förvaltningsförfarande (598/1982), genom förordning. Om bildande av undervisningsgrupper i undervisningen av elever med en sådan förlängd läroplikt som avses i 25 § 2 mom. bestäms genom förordning.

Särskilda undervisningsarrangemang

18 § 3 mom.

Studierna för en elev kan delvis ordnas på annat sätt än vad som bestäms och föreskrivs i denna lag eller med stöd av den, om

3) detta är motiverat av skäl som har samband med elevens hälsotillstånd.

Läroplikt

25 § 2 mom.

Om ett handikapp eller en sjukdom hos barnet medför att de mål som ställts för den grundläggande utbildningen uppenbarligen inte kan nås under nio år, blir barnet läropliktigt ett år tidigare än vad som bestäms i 1 mom. och läroplikten fortgår i 11 år.

Inledande av utbildning vid annan tidpunkt

27 §

Ett barn som enligt psykologisk och vid behov även medicinsk utredning har förutsättningar att klara av studierna har rätt att inleda den grundläggande utbildningen ett år tidigare än vad som bestäms. Med stöd av sådan utredning kan en utbildningsanordnare också ge ett barn tillstånd att inleda den grundläggande utbildningen ett år senare än vad som bestämts.

30 § 2 och 3 mom.

Undervisningsgrupperna skall sammanställas så att målen i läroplanen kan nås i undervisningen.

Elevens vårdnadshavare beslutar om val av de läroämnen och lärokurser som avses i 11§. Om undervisningen inte på ett ändamålsenligt sätt kan ordnas i elevens egen skola eller i någon annan skola, kan ett ämne eller en lärokurs bytas ut efter att vårdnadshavaren har hörts.

Avgiftsfri undervisning

31 §

Undervisningen samt läroböcker och andra läromedel och arbetsredskap och arbetsmaterial som behövs vid undervisningen är avgiftsfria för eleverna. Handikappade elever och andra

elever i behov av särskilt stöd har dessutom rätt att avgiftsfritt få sådana tolknings- och biträdestjänster, övriga undervisnings- och elevvårdstjänster, särskilda hjälpmedel samt tjänster som ordnas med stöd av 39 § vilka är en förutsättning för att de skall kunna delta i undervisningen.

Skolresor

32 § 2 mom.

Elevernas dagliga skolresa som ordnas enligt 1 mom. får med väntetider inberäknade ta högst två och en halv timme i anspråk. Om eleven när läsåret börjar har fyllt 13 år eller om eleven får sådan specialundervisning som avses i 17 § 2 mom. får skolresan ta högst tre timmar i anspråk.

Inkvartering

33 §

Om transport för en elev i grundläggande utbildning, förskoleundervisning eller påbyggnadsundervisning inte kan ordnas på det sätt som bestäms i 32 § 2 mom. har eleven rätt till avgiftsfri inkvartering eller helpension.

Under skolåret har eleven i samband med ferier och veckoslut rätt till avgiftsfria resor mellan inkvarteringsstället och hemmet.

Hälsovård och vård vid olycksfall

34 § 2 mom.

Om skolhälsovård samt om tjänster som behövs för att avhjälpa sociala och psykiska svårigheter hos eleverna bestäms särskilt.

Särskilda bestämmelser

37 § 2 mom.

En utbildningsanordnare skall med beaktande av den form i vilken utbildning ordnas ha ett tillräckligt antal lärartjänster eller lärare i arbetsavtalsförhållande. Utbildningsanordnaren kan dessutom ha timlärare, skolgångsbiträden och annan personal.

Stöduppgifter i anslutning till specialundervisningen

39 §

Vederbörande ministerium kan besluta att en utbildningsanordnare skall sörja för rehabilitering som ges i anslutning till specialundervisning som avses i 17 § 2 mom. samt för utvecklings, handlednings- och stöduppgifter som ansluter sig till nämnda undervisning.

Ändringssökande

42 § 2 mom. pp. 2; 4 samt 3 mom.

Ändringar i ett beslut söks genom besvär hos länsstyrelsen så som bestäms i förvaltningsprocessen, om beslut gäller 2) intagning eller överföring av elev till specialundervisning enligt 17 § 2 mom. mot vårdnadshavarens vilja.

Ändring i beslut som länsstyrelsen har fattat med anledning av besvär som gäller ett sådant ärende som avses i 2 mom. 1 och 2 punkten söks hos länsrätten så som bestäms i förvaltningsprocesslagen.

Förordning om grundläggande utbildning Nr 852/1998

1 kap. Undervisning och arbetstid

1 § Sättet att ordna undervisningen

Den grundläggande utbildningen ordnas i form av undervisning som ges av klasslärare, ämnesundervisning som ges av lärare i olika läroämnena, elevhandledning som ges av elevhandledare samt specialundervisning som ges av speciallärare.

2 § Bildande av undervisningsgrupper

Undervisningsgrupperna bildas utgående från årskurserna. Om ändamålsenliga undervisningsarrangemang kräver det kan elever i olika årskurser samt i förskole- och påbyggnadsundervisning dock undervisas i samma undervisningsgrupp eller meddelas undervisning tillsammans med en annan skolas eller läroanstalts elever. Utbildningsanordnaren beslutar om bildande av undervisningsgrupper i den undervisning som förbereder för den grundläggande utbildningen.

I undervisning som ges elever som omfattas av sådan förlängd läroplikt som avses i 25 § 2 mom. lagen om grundläggande utbildning (628/1998) får undervisningsgruppen omfatta högst åtta elever. En undervisningsgrupp som bildas av mycket gravt utvecklingsstörda elever får dock omfatta högst sex elever. Om undervisningen för en sådan som avses i detta moment ges tillsammans med andra elever än sådana som avses i detta moment, får undervisningsgruppen omfatta högst 20 elever.

2 kap. Elevbedömning

10 § Bedömning under studierna, 1 och 3 mom.

Eleven och hans vårdnadshavare skall tillräckligt ofta få uppgifter om elevens framsteg i studierna samt om elevens arbete och uppförande. Om lämnandet av uppgifter bestäms närmare i läroplanen.

Verbal bedömning kan, om inte utbildningsstyrelsen bestämmer något annat, användas

- 1) vid bedömningen i årskurs 1-7,
- 2) vid bedömningen av ett ämne eller en ämnesgrupp som undervisas som tillvalsämne,
- 3) vid bedömningen av elever som omfattas av sådan förlängd läroplikt som avses i 25 § 2 mom. lagen om grundläggande utbildning,
- 4) vid bedömningen av sådana elever vars modersmål, finska och svenska undantaget, är något annat än det språk som används i undervisningen, utom vid slutbedömningen, samt
- 5) alltid vid sidan av bedömning med siffror.

13 § Den som utför bedömningen och uppgifter om bedömningsgrunderna

Om bedömningen av en elev beslutar i fråga om varje enskilt läroämne eller studiehelhet elevens lärare eller, om lärarna är många, lärarna gemensamt. Uppförandet bedöms av elevens lärare eller, om lärarna är många, av lärarna gemensamt. Om kvarstannande i årskurs beslutar rektor och elevens lärare gemensamt.

Eleven och hans vårdnadshavare har rätt att få uppgifter om bedömningsgrunderna och hur de har tillämpats på bedömningen av eleven.

3 kap. Elevens rättsskydd

15 § Förfarandet vid intagning och överföring till specialundervisning

Ett beslut om intagning eller överföring till sådan specialundervisning som avses i 17 § 2 mom. lagen om grundläggande utbildning skall föregås av överläggningar med elevens vårdnadshavare samt, om möjligt, av en psykologisk eller medicinsk undersökning eller en social utredning av eleven och hans inlärningsförutsättningar.

16 § Förfarandet vid särskilda undervisningsarrangemang och vid kvarstannande i årskurs

Om elevens vårdnadshavare inte har gjort en framställning om att elevens studier enligt 18 § lagen om grundläggande utbildning delvis skall ordnas på annat sätt än vad som bestäms och föreskrivs i lagen om grundläggande utbildning eller med stöd av den eller om att eleven på grund av den allmänna framgången i skolan skall kvarstanna i årskursen, skall elevens vårdnadshavare ges möjlighet att bli hörd innan ett beslut fattas.

Denna sammanställning av lagstiftningen gällande specialundervisningen har gjorts av Hans-Erik Jansson. Den som vill läsa mera, hänvisas till ovannämnda Lag om grundläggande utbildning samt Förordning om grundläggande utbildning. Båda finns på Internet: www.finlex.fi/svenska/lags/index.html